

32009L0071

L 172/18

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

2.7.2009.

DIREKTIVA VIJEĆA 2009/71/EURATOM**od 25. lipnja 2009.****o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, a posebno njegove članke 31. i 32.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije sastavljen nakon dobivanja mišljenja skupine osoba koje je među znanstvenim stručnjacima država članica izabrao Znanstveni i tehnički odbor te nakon savjetovanja s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Člankom 2. stavkom (b) Ugovora predviđa se uspostava jednoobraznih sigurnosnih normi radi zaštite zdravlja radnika i stanovništva.
- (2) Člankom 30. Ugovora predviđa se uspostava osnovnih normi unutar Zajednice za zaštitu zdravlja radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućih zračenja.
- (3) Direktivom Vijeća 96/29/Euratom od 13. svibnja 1996. o utvrđivanju osnovnih sigurnosnih normi za zaštitu zdravlja radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućeg zračenja ⁽³⁾ uspostavljene su osnovne sigurnosne norme. Odredbe te Direktive dopunjene su specifičnijim zakonodavstvom.
- (4) Kao što je to u svojoj sudskoj praksi ⁽⁴⁾ potvrdio Sud Europskih zajednica (dalje u tekstu „Sud“), Zajednica i države članice zajednički su nadležne u područjima obuhvaćenima Konvencijom o nuklearnoj sigurnosti ⁽⁵⁾.

(5) Kao što je to u svojoj sudskoj praksi potvrdio Sud, odredbe poglavlja 3. Ugovora koje se odnose na zdravlje i sigurnost čine povezanu cjelinu kojom se Komisiji dodjeljuju znatne ovlasti radi zaštite stanovništva i okoliša od rizika nuklearne kontaminacije.

(6) Kao što je to u svojoj sudskoj praksi potvrdio Sud, zadaće koje su člankom 2. stavkom (b) Ugovora uvedene Zajednici da odredi jednoobrazne sigurnosne norme radi zaštite zdravlja stanovništva i radnika ne znači da jednom kad te norme budu utvrđene država članica ne smije predvidjeti strože mjere zaštite.

(7) Odlukom Vijeća 87/600/Euratom od 14. prosinca 1987. o aranžmanima Zajednice o ranoj razmjeni informacija u slučaju radiološke opasnosti ⁽⁶⁾ uspostavljen je okvir koji države članice trebaju koristiti za obavješćivanje i pružanje informacija radi zaštite stanovništva u slučaju radiološke opasnosti. Odlukom Vijeća 89/618/Euratom od 27. studenoga 1989. o obavješćivanju stanovništva o mjerama zdravstvene zaštite koje treba primijeniti i koracima koje treba poduzeti u slučaju radiološke opasnosti ⁽⁷⁾ za države članice uvedene su obveze obavješćivanja stanovništva u slučaju radiološke opasnosti.

(8) Nacionalna odgovornost država članica za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja temeljno je načelo na kojem su razvijeni propisi o nuklearnoj sigurnosti na međunarodnoj razini kako su potvrđeni Konvencijom o nuklearnoj sigurnosti. To načelo nacionalne odgovornosti kao i načelo primarne odgovornosti nositelja dozvole za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja pod nadzorom njegovog nacionalnog nadležnog regulatornog tijela trebalo bi unaprijediti, a ulogu i neovisnost nadležnih regulatornih tijela trebalo bi ojačati ovom Direktivom.

(9) Svaka država članica može u skladu s relevantnim nacionalnim politikama odlučivati o vlastitoj kombinaciji izvora energije.

⁽¹⁾ Mišljenje od 10. lipnja 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽²⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 22. travnja 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽³⁾ SL L 159, 29.6.1996., str. 1.

⁽⁴⁾ C-187/87 (1988. Zb. str. 5013.), C-376/90 (1992. Zb. I-6153.) i C-29/99 (2002. Zb. I-11221.).

⁽⁵⁾ SL L 318, 11.12.1999., str. 21.

⁽⁶⁾ SL L 371, 30.12.1987., str. 76.

⁽⁷⁾ SL L 357, 7.12.1989., str. 31.

- (10) Prilikom razvoja odgovarajućeg nacionalnog okvira prema ovoj Direktivi, u obzir će se uzeti nacionalne okolnosti.
- (11) Države članice već su provele mjere koje im omogućavaju ostvarivanje visoke razine nuklearne sigurnosti unutar Zajednice.
- (12) Iako se ova Direktiva bavi prvenstveno nuklearnom sigurnošću nuklearnih postrojenja, također je tako osigurati sigurno gospodarenje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom, uključujući u skladištima i odlagalištima.
- (13) Države članice bi prema potrebi trebale procijeniti relevantna temeljna načela sigurnosti koja je uspostavila Međunarodna agencija za atomsku energiju ⁽¹⁾, a koja bi trebala sačinjavati okvir praktičnih rješenja koja bi države članice trebale uzimati u obzir pri provedbi ove Direktive.
- (14) Svrhovito je nastaviti s postupkom prema kojem nacionalna tijela nadležna za sigurnost u državama članicama koje na svojem državnom području imaju nuklearne elektrane surađuju u okviru Udruženja zapadnoeuropskih regulatora u području nuklearne energije (WENRA) i prema kojem su utvrdila mnoge referentne razine sigurnosti za reaktore.
- (15) Nakon poziva Vijeća da se na razini EU-a osnuje Skupina na visokoj razini, kako je zabilježen u njegovim Zaključcima od 8. svibnja 2007. o nuklearnoj sigurnosti i sigurnom gospodarenju istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom, Skupina europskih regulatora za nuklearnu sigurnost (ENSREG) osnovana je Odlukom Komisije 2007/530/Euratom od 17. srpnja 2007. o osnivanju Europske skupine na visokoj razini za nuklearnu sigurnost i gospodarenje otpadom ⁽²⁾, kako bi doprinijela ostvarivanju ciljeva Zajednice u području nuklearne sigurnosti.
- (16) Svrhovito je uspostaviti jedinstvenu strukturu za izvješća država članica o provedbi ove Direktive koja se dostavljaju Komisiji. S obzirom na opsežno iskustvo svojih članova ENSREG bi mogao dati vrijedan doprinos u tom smislu, čime bi olakšali savjetovanje i suradnja između nacionalnih regulatornih tijela.
- (17) Na svojoj petoj sjednici od 15. listopada 2008. ENSREG je usvojio 10 načela koja treba primijeniti pri izradi Direktive o nuklearnoj sigurnosti kako je navedeno u ENSREGovom zapisniku od 20. studenoga 2008.
- (18) Napredak u nuklearnoj tehnologiji, pouke stečene iskustvom iz rada i istraživanja o sigurnosti te poboljšanja regulatornog okvira mogli bi imati potencijal za daljnje poboljšanje sigurnosti. U skladu sa svojom obvezom održavanja i unapređivanja sigurnosti, države članice trebale bi uzeti u obzir te čimbenike kada budu proširivale svoje programe za nuklearnu energiju ili odlučivale o tome da nuklearnu energiju upotrijebe po prvi put.
- (19) Uspostavljanje snažne kulture sigurnosti unutar nuklearnog postrojenja jedno je od temeljnih načela upravljanja sigurnošću potrebnih za postizanje sigurnog rada.
- (20) Održavanje postojeće stručnosti i vještina u području nuklearne sigurnosti te njihov daljnji razvoj trebali bi se, između ostalog, temeljiti na postupku stjecanja znanja na temelju iskustava iz prethodnog rada postrojenja te primjene, prema potrebi, razvoja metodologije i znanosti.
- (21) Ranije su se samoprocjene provodile u državama članicama u bliskoj suradnji s međunarodnim stručnim pregledima pod pokroviteljstvom IAEA-e, u obliku misija povjerenstava za preglede regulatornog okvira (IRRT) ili integriranih službi za preglede regulatornog okvira (IRRS). Države članice su pozivale povjerenstva, te su se samoprocjene provodile na dobrovoljnoj osnovi u duhu otvorenosti i transparentnosti. Samoprocjene i popratni stručni pregledi zakonodavne, regulatorne i organizacijske infrastrukture trebali bi biti usmjereni na jačanje i unapređivanje nacionalnih okvira država članica uz istovremeno priznavanje njihove stručnosti u osiguravanju nuklearne sigurnosti nuklearnih postrojenja. Samoprocjene i stručni pregledi koji nakon njih slijede nisu ni inspekcija ni revizija, već su mehanizam uzajamnog učenja koji dopušta različite pristupe organizaciji i praksi nadležnog regulatornog tijela pri razmatranju regulatornih, tehničkih i političkih pitanja države članice koja doprinose osiguravanju čvrstog režima nuklearne sigurnosti. Međunarodne stručne preglede trebalo bi smatrati prigodom za razmjenu profesionalnog iskustva te razmjenu stečenih pouka i dobre prakse u duhu otvorenosti i suradnje i to putem savjeta stručnjaka, a ne putem kontrole ili prosuđivanja. Potvrđujući da postoji potreba za fleksibilnošću i svrsishodnošću s obzirom na različite sustave koji postoje u državama članicama, a s ciljem kontinuiranog poboljšavanja nuklearne sigurnosti, država članica trebala bi imati slobodu pri određivanju segmenata svojega sustava koji podliježu konkretnom stručnom pregledu koji se poziva.
- (22) U skladu s točkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljem zakonodavstvu ⁽³⁾, države članice se potiče da za svoje potrebe i u interesu Zajednice izrade vlastite tablice u kojima se prikazuje, u mjeri u kojoj je to moguće, korelacija između ove Direktive i mjera prenošenja, te da ih javno objave,

⁽¹⁾ Temeljna pitanja sigurnosti IAEA-a: Temeljna načela sigurnosti, Serija sigurnosnih normi IAEA-a br. SF-1 (2006.).

⁽²⁾ SL L 195, 27.7.2007., str. 44.

⁽³⁾ SL C 321, 31.12.2003., str. 1.

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE 1.

CILJEVI, DEFINICIJE I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Ciljevi

Ciljevi ove Direktive su:

- (a) uspostaviti okvir Zajednice radi kontinuiranog održavanja i promicanja poboljšanja nuklearne sigurnosti i njezinog reguliranja;
- (b) osigurati da države članice predvide odgovarajuće nacionalne mehanizme za visoku razinu nuklearne sigurnosti radi zaštite radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućih zračenja iz nuklearnih postrojenja.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na svako civilno nuklearno postrojenje koje radi na temelju dozvole kako je određena u članku 3. stavku 4., u svim fazama koje su obuhvaćene tom dozvolom.
2. Ova Direktiva ne sprječava države članice da po pitanju predmeta obuhvaćenog ovom Direktivom poduzmu strože mjere u skladu s pravom Zajednice.
3. Ovom se Direktivom dopunjuju osnovne norme iz članka 30. Ugovora u pogledu nuklearne sigurnosti nuklearnih postrojenja i ne dovodi se u pitanje Direktiva 96/29/Euratom.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „nuklearno postrojenje” znači:
 - (a) postrojenje za obogaćivanje, postrojenje za proizvodnju nuklearnog goriva, nuklearna elektrana, postrojenje za preradu, istraživački reaktor, skladište istrošenog goriva; i
 - (b) skladišta za radioaktivni otpad koja se nalaze na istoj lokaciji i izravno su povezana s nuklearnim postrojenjima nabrojanim u točki (a);
2. „nuklearna sigurnost” znači ostvarivanje propisnih uvjeta rada, sprečavanje nesreća i ublažavanje posljedica nesreća, što rezultira zaštitom radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućih zračenja iz nuklearnih postrojenja;
3. „nadležno regulatorno tijelo” znači nadležno tijelo ili sustav tijela koji su u državi članici određeni u području reguliranja nuklearne sigurnosti nuklearnih postrojenja iz članka 5.;

4. „dozvola” znači svaki pravni akt koji se izdaje pod jurisdikcijom države članice kako bi se dodijelila odgovornost za odabir lokacije, projektiranje, izgradnju, puštanje u pogon i rad ili stavljanje izvan pogona nuklearnog postrojenja;

5. „nositelj dozvole” znači pravna ili fizička osoba koja snosi cjelokupnu odgovornost za nuklearno postrojenje kako je navedeno u dozvoli.

POGLAVLJE 2.

OBVEZE

Članak 4.

Zakonodavni, regulatorni i organizacijski okvir

1. Države članice uspostavljaju i održavaju nacionalni zakonodavni, regulatorni i organizacijski okvir (dalje u tekstu „nacionalni okvir”) za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja kojim se dodjeljuju odgovornosti i osigurava koordinacija između relevantnih državnih tijela. Nacionalnim okvirom uspostavljaju se odgovornosti za:

- (a) donošenje nacionalnih zahtjeva u pogledu nuklearne sigurnosti. Određivanje načina na koji se donose ti zahtjevi i instrumenta putem kojeg se oni primjenjuju ostaje u nadležnosti država članica;
- (b) uspostavljanje sustava izdavanja dozvola i zabranjivanja rada nuklearnih postrojenja bez dozvole;
- (c) uspostavljanje sustava nadzora nuklearne sigurnosti;
- (d) provedbena djelovanja, uključujući i obustavu rada i izmjenu ili poništenje dozvole.

2. Države članice osiguravaju da se nacionalni okvir održava i prema potrebi poboljšava uzimajući u obzir iskustvo iz rada, saznanja stečena analizom sigurnosti nuklearnih postrojenja u radu, razvoj tehnologije i rezultate istraživanja sigurnosti ako je to dostupno i relevantno.

Članak 5.

Nadležno regulatorno tijelo

1. Države članice osnivaju i održavaju nadležno regulatorno tijelo u području nuklearne sigurnosti nuklearnih postrojenja.
2. Države članice osiguravaju da je nadležno regulatorno tijelo funkcionalno odvojeno od bilo kojeg drugog tijela ili organizacije koji se bave promicanjem ili upotrebom nuklearne energije, uključujući proizvodnju električne energije, kako bi im time osigurale stvarnu neovisnost od neprimjerenog utjecaja pri njihovom regulatornom odlučivanju.

3. Države članice osiguravaju da nadležno regulatorno tijelo dobije pravne ovlasti i ljudske te financijske resurse koji su mu potrebni za ispunjavanje njegovih obveza u vezi s nacionalnim okvirom opisanim u članku 4. stavku 1. s tim da sigurnost ima prioritet. Navedeno obuhvaća ovlasti i resurse potrebne da:

- (a) od nositelja dozvole zahtijeva poštovanje zahtjeva nacionalne nuklearne sigurnosti i uvjeta relevantne dozvole;
- (b) zahtijeva dokazivanje poštovanja tih zahtjeva, uključujući zahtjeve iz članka 6. stavaka od 2. do 5.;
- (c) provjerava poštovanje zahtjeva putem regulatornih procjena i inspekcija; i
- (d) provodi djelovanja provedbe propisa, uključujući i obustavu rada nuklearnog postrojenja u skladu s uvjetima utvrđenima nacionalnim okvirom iz članka 4. stavka 1.

Članak 6.

Nositelji dozvole

1. Države članice osiguravaju da primarna odgovornost za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja ostaje na nositelju dozvole. Tu se odgovornost ne može delegirati.

2. Države članice osiguravaju da se postojećim nacionalnim okvirom osigura da nositelji dozvole pod nadzorom nadležnog regulatornog tijela redovito procjenjuju i verificiraju te, koliko god je to razumno provedivo, kontinuirano poboljšavaju nuklearnu sigurnost svojih nuklearnih postrojenja na sustavan i provjerljiv način.

3. Procjena iz stavka 2. obuhvaća i provjeru postojanja mjera za sprečavanje nesreća i ublažavanje posljedica nesreća, uključujući provjeru fizičkih prepreka i administrativnih postupaka zaštite nositelja dozvole koji bi morali zakazati prije nego bi radnici i stanovništvo bili izloženi značajnijem utjecaju ionizirajućeg zračenja.

4. Države članice osiguravaju da se postojećim nacionalnim okvirom od nositelja dozvole zahtijeva da uvedu i primjenjuju sustave upravljanja u kojima se odgovarajući prioritet stavlja na nuklearnu sigurnost i koje redovito provjerava nadležno regulatorno tijelo.

5. Države članice osiguravaju da se postojećim nacionalnim okvirom od nositelja dozvole zahtijeva da osiguraju i održavaju odgovarajuće financijske i ljudske resurse radi ispunjavanja svojih obveza s obzirom na nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja kako su utvrđene u stavcima od 1. do 4.

Članak 7.

Stručnost i vještine u području nuklearne sigurnosti

Države članice osiguravaju da se postojećim nacionalnim okvirom od svih strana zahtijeva da osiguraju mehanizme za obrazovanje i osposobljavanje svojeg osoblja koje ima odgovornosti povezane s nuklearnom sigurnošću nuklearnih postrojenja kako bi se održali i dodatno razvili stručnost i vještine u području nuklearne sigurnosti.

Članak 8.

Obavješćivanje javnosti

Države članice osiguravaju da informacije u vezi s reguliranjem nuklearne sigurnosti budu dostupne radnicima i široj javnosti. Ta obveza obuhvaća osiguravanje da nadležno regulatorno tijelo obavješćuje javnost u područjima za koja je nadležno. Informacije se stavljaju na raspolaganje javnosti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim obvezama pod uvjetom da se time ne ugrožavaju drugi interesi potvrđeni u nacionalnom zakonodavstvu ili međunarodnim obvezama kao što je, između ostalog, sigurnost.

Članak 9.

Izvjешćivanje

1. Države članice podnose Komisiji izvješće o provedbi ove Direktive prvi put do 22. srpnja 2014., a zatim svake tri godine, iskorištavajući pri tome cikluse obavljanja pregleda i izvješćivanja prema Konvenciji o nuklearnoj sigurnosti.

2. Na temelju izvješća koje primi od država članica, Komisija podnosi Vijeću i Europskom parlamentu izvješće o napretku postignutom u provedbi ove Direktive.

3. Najmanje svakih 10 godina države članice organiziraju periodične samoprocjene svojeg nacionalnog okvira i nadležnih regulatornih tijela te pozivaju međunarodni stručni pregled relevantnih segmenata svojeg nacionalnog okvira i/ili tijela s ciljem kontinuiranog poboljšavanja nuklearne sigurnosti. O dostupnim rezultatima svakog stručnog pregleda izvješćuju se države članice i Komisija.

POGLAVLJE 3.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 22. srpnja 2011. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kad države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva kao i naknadnih izmjena tih odredaba.

Članak 11.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 12.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourg u 25. lipnja 2009.

Za Vijeće
Predsjednik
L. MIKO
